

सूचना:

- १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- २) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.१ अ) खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्यायाची निवड करून विधाने पुन्हा लिहा. (०६)
- १) ----- ही बँकिंग सेवा तंत्रज्ञानाशी संबंधित नाही.
(अ) एटीएम (ब) क्रेडिट कार्ड (क) टेली बँकिंग (ड) धनादेश
  - २) कर्ज सुरक्षिततेची खात्री करण्यासाठी बँकेने ----- विचारात घेणे आवश्यक आहे.
(अ) कर्जदाराचा राजकीय प्रभाव (ब) कर्जदाराची कर्ज परत करण्याची क्षमता व इच्छा
(क) कर्जदाराची दिवाळखोरी (ड) यापैकी नाही
  - ३) विमा हा कायदेशीर ----- आहे.
(अ) कथन (ब) मसुदा (क) करार (ड) घटना
  - ४) चलनक्षम दस्तऐवज कायदा १८८१ ची व्याख्या कलम ----- मध्ये देण्यात आली आहे.
(अ) ७५ (ब) १३ (क) १७ (ड) १४
  - ५) एम.आय.सी.आर. चे विस्तृत रूप ----- असे आहे.
(अ) मॅग्रेटिक इन्स्ट्रुमेंट कोड रीडिंग (ब) मॅग्रेटिक इंक कॅरेक्टर रीडिंग
(क) मॅग्रेटिक इंक कोड रीडिंग (ड) मॅग्रेटिक इन्स्ट्रुमेंट कॅरेक्टर रीडिंग
  - ६) राखीव निधी व अन्य निधी ताळेबंदाच्या ----- बाजूस दर्शविले जातात.
(अ) देणी (ब) मालमत्ता व येणी (क) जमा (ड) यापैकी नाही
- ब) खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (०६)
- १) नेट बँकिंगचा अर्थ स्पष्ट करा.
  - २) विमा कशास म्हणतात ?
  - ३) हुंडीमध्ये समावेश असलेल्या पक्षांची नावे सांगा ?
  - ४) 'कोअर बँकिंग' म्हणजे काय ?
  - ५) विमा क्षेत्रातील विमेकरी व विमेदार कोण आहेत ?
  - ६) 'रेखांकित धनादेश' म्हणजे काय ?
- प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. (१२)
- अ) विम्याचे कोणतेही चार प्रकार स्पष्ट करा.
  - ब) भारतातील बँकिंग क्षेत्रात वापरले जाणारे कोणतेही चार तंत्रज्ञान थोडक्यात विशद करा.
  - क) पतनिर्मितीच्या कोणत्याही चार मर्यादा वर्णन करा.
  - ड) सक्षम ऋणदान तत्वाच्या कोणत्याही दोन संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (१२)
- अ) वचनचिठ्ठी ही संकल्पना तिच्या वैशिष्ट्यांसह स्पष्ट करा.
  - ब) चलनक्षम दस्तऐवज कायदा १८८१ नुसार धनादेशाचे प्रकार कोणते ?
  - क) विमा प्रतिनिधीची भूमिका महत्वाची का आहे हे स्पष्ट करा.
- प्र.४ पत निर्मितीची प्रक्रिया सोदाहरण स्पष्ट करा. (१२)
- किंवा
- भारतातील विमा क्षेत्राची उत्क्रांती सविस्तर लिहा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर टीपा लिहा. (१२)
- अ) एटीएम
  - ब) धनादेश
  - क) सुरक्षिततेचे तत्व
  - ड) भारतीय सर्वसाधारण विमा महामंडळाच्या कंपन्या